

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové, Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **M. Y.**, zastoupeného JUDr. Martinem Šmerdou, advokátem se sídlem Vránova 39, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 5. 2007, č. j. OAM-1072/VL-11-L06-2005, ve věci mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 14. 3. 2008, č. j. 56 Az 103/2007 - 41,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatele JUDr. Martinu Šmerdovi, advokátovi se sídlem Vránova 39, Brno, **se přiznává** odměna ve výši **5712 Kč**. Tato částka bude uhrazena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „správní orgán“), ze dne 18. 5. 2007, č. j. OAM-1072/VL-11-L06-2005. Tímto rozhodnutím nebyla stěžovateli udělena mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

Vzhledem k okolnosti, že v dané věci se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany (dříve ve věci azylu), Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, na www.nssoud.cz, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS.

Podle tohoto usnesení je přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešení právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech mezinárodní ochrany je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje, v mezích přijatelnosti, v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V dané věci stěžovatel výslovně uplatňuje zákonný důvod specifikovaný v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nesprávné posouzení právní otázky, avšak ze samotného textu podání je zřejmé, že jeho námitky je třeba podřadit pod ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když tvrdí, že *„jednání soudu jakož i správního orgánu v předcházejícím řízení bylo stíženo vadou, neboť správní orgán porušil zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem tak, že to ovlivnilo zákonnost“*. V doplněném podání pak ustanovený zástupce stěžovatele doplnil kasační stížnost ještě explicitně o námitky ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) a d) s. ř. s., tzn. námitku nepřezkoumatelnosti rozhodnutí krajského soudu a námitku tvrzených vad řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Vadu vidí stěžovatel v tom, že správní orgán nezohlednil riziko uplatnění zákona *„O vnesení doplnění změn některých zákonů Běloruské republiky z důvodu zpřísnění odpovědnosti za činy zaměřené proti člověku a společenské*

bezpečnosti“ a poukazuje přitom na skutečnost, že doposud nebyly zaznamenány persekuce občanů, kteří žádali v jiné zemi o mezinárodní ochranu, a zmíněný zákon není efektivně vynucován ani uplatňován. Toto tvrzení stěžovatel nepovažuje za relevantní, protože „i když doposud nebylo nic dokázáno, neznamená to, že trestání se neděje“. Podle názoru stěžovatele je všeobecně známo, že státní orgány v Bělorusku mohou odstranit nepohodlné lidi i velmi nenápadně. Už jen samotná existence takového zákona působí velký psychický nátlak. Státní orgány mohou zákon začít uplatňovat kdykoli a pak už bude pro stěžovatele a jeho rodinu pozdě. Stěžovatel připouští, že sice není politicky aktivní, ale v jeho případě podle něj hraje roli skutečnost, že byl v minulosti křivě obviněn z krádeže, a tudíž může být pro státní orgány „zajímavý“. Ve své zemi žil pod „neskutečným psychickým tlakem“, že bude znovu obviněn z činů, které nespáchal (což stěžovatel považuje za formu pronásledování). Rovněž nemůže dopustit, aby v takové atmosféře vyrůstaly jeho děti.

Z výše uvedených důvodů se stěžovatel domnívá, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Námitka správního orgánu spočívající v tvrzení, že stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, které by bylo možno podřadit pod jeden z taxativně stanovených důvodů tohoto ustanovení, je podle jeho názoru nevhodná, protože z jeho tvrzení jasně vyplývá, že jde o pronásledování z důvodu křivého obvinění a z důvodu náboženství. Stěžovatel připouští, že tuto skutečnost na začátku řízení nezmiňoval, a souhlasí, že správní orgán se nemohl jeho náboženstvím zabývat už v rozhodnutí, protože na baptistickou víru konvertoval stěžovatel až po příchodu do České republiky v průběhu azylového řízení (farský úřad určitě bude mít záznam o jeho křtu, jakož i o křtu jeho manželky). Je to skutečnost nová, ale stěžovatel ji oznámil a myslí si, že měla být brána v potaz, což podepírá odkazem na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 Azs 49/2005, z něhož cituje, že „pokud by striktní aplikace procesní normy, v daném případě ustanovení § 71 odst. 2 věta třetí s. ř. s., krajským soudem vedla nevyhnutelně k tomu, že by stěžovatelka byla vydána do země, kde by byl ohrožen její život či svoboda, nebo by byla vystavena mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu, musel by krajský soud od této kogentní procesní normy odhlédnout a přihlédnout k důkazům předloženým stěžovatelem i po lhůtě pro rozšíření žaloby o další žalobní body, jakkoli se jedná o postup zcela výjimečný...“ V Bělorusku na rozdíl od České republiky nepanuje náboženská svoboda, náboženství většiny obyvatel je pravoslavné. Proto se stěžovatel obává pronásledování právě z důvodu náboženství. V případě jeho návratu do vlasti by byla zcela jistě ohrožena jeho náboženská svoboda. Proto by správní orgán měl k této skutečnosti přihlédnout, i když je to postup výjimečný. Tvrdí, že pokud by mu přesto nebyl udělen azyl, splňuje stěžovatel dle svého přesvědčení přinejmenším podmínky pro udělení doplňkové ochrany.

Stěžovatel dále cituje ze zákona o azylu, že podle ustanovení § 14a odst. 1 „se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v

řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo státu svého posledního trvalého bydliště“ a doplňuje, že za vážnou újmu se podle tohoto zákona považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Hrozbu vážné újmy ve svém případě pak stěžovatel vidí v tom, že by mu v případě návratu hrozilo uvěznění za diskreditaci Běloruské republiky z toho důvodu, že žádal v České republice o mezinárodní ochranu. To samé by čekalo jeho manželku a jeho děti by byly umístěny do výchovného ústavu. V podobných zařízeních jsou v Bělorusku katastrofální podmínky. Stěžovatel nemůže žít ve své zemi a okolnosti jej přinutily k rozhodnutí odejít do jiné země. Touto zemí je Česká republika. Jelikož by zde stěžovatel zůstal rád žít, pokusí se svůj pobyt zde si legalizovat, protože je i proti jeho víře žít zde nelegálně. Je to však důsledek jeho odchodu z vlasti, ne primární účel. Správní orgán selektoval informace o zemi původu a odmítl se zabývat jím navrženými důkazy (příklad náboženského útlatu v článku z Freedom House), čímž porušil § 3, § 50 odst. 2 a § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění, jelikož nepostupoval tak, aby byl zjištěn stav věci a nevyšel ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu. Závěrem stěžovatel odkázal také na výše zmíněné rozhodnutí sp. zn. 1 Azs 13/2006 – 39 s tím, že podle jeho názoru je jeho kasační stížnost přijatelná, neboť krajský soud hrubě pochybil a toto pochybení by mohlo mít dopad do jeho hmotněprávního postavení. Z těchto důvodů navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu jednání.

Přestože námitku stěžovatele směřující do § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. posoudil tento soud jako pouhý odkaz na ustanovení zákona, který nesplňuje podle jeho názoru po obsahové stránce požadavky kladené zákonem na plnohodnotnou kasační námitku, musel se Nejvyšší správní soud otázkou přezkoumatelnosti, resp. nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku zabývat, a to dokonce prioritně. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí je totiž vadou natolik závažnou, že se jí soud musí zabývat *ex offio*, tedy z úřední povinnosti i tehdy, pokud by ji stěžovatel nenamítal (viz ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s.). Má-li jakékoli rozhodnutí soudu projít testem přezkoumatelnosti, je třeba, aby se ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. jednalo o rozhodnutí v první řadě srozumitelné, které je zároveň opřeno o dostatek důvodů.

Avšak vzhledem k tomu, že rozsudek krajského soudu je opatřen obsáhlým a podrobným odůvodněním, z něhož je jednoznačně patrné, že se soud žalobními

námitkami stěžovatele důkladně zabýval, a je zároveň zřejmé, z jakých důvodů dospěl k závěrům o nedůvodnosti jeho žaloby, nelze napadený rozsudek v žádném případě považovat za nepřezkoumatelný, ať už důvodu nedostatečného odůvodnění či jeho nesrozumitelnosti. Jinou vadu řízení před soudem, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., kasační soud ze spisového materiálu neshledal.

Ohledně dalších tvrzení stěžovatele Nejvyšší správní soud konstatuje, že rozhodovací praxe správních soudů stojí setrvale na stanovisku, že pouhá nespokojenost se společensko-ekonomickou situací v zemi jeho původu není sama o sobě pronásledováním ve smyslu § 12 zákona o azylu, pokud vůči jeho osobě nevyvolala odezvu státní administrativy, která by znaky pronásledování naplňovala. Stěžovatelem uváděná tvrzení nemohou být považována za důvody azylově relevantní. K povinnosti tvrzení žadatele o azyl ve správním řízení se již Nejvyšší správní soud opakovaně vyjádřil ve své dosavadní judikatuře. Obdobné případy, jako je předložená věc, řešil např. v rozsudku ze dne 26. 5. 2004, č. j. 1 Azs 45/2004 – 47, nebo v rozsudku ze dne 17. 8. 2005, č. j. 4 Azs 409/2004 – 69, oba na www.nssoud.cz.

Ani skutečnost, že stěžovatel by byl ve své domovské zemi křivě obviněn z krádeže, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona o azylu, a to dokonce ani tehdy, pokud by chování jednotlivých policistů vykazovalo znaky vyhrožování či jiného protiprávního jednání (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2004, č. j. 3 Azs 64/2004 – 58, na www.nssoud.cz). Je třeba zdůraznit i to, že není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky, než vlastní věrohodnou výpovědí. Naopak povinností správního orgánu je, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědí žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, taktéž na www.nssoud.cz). Nevěrohodnost tvrzení, zejména vzhledem k jejich rozporuplnosti, pokud je ze strany správního orgánu shledána, pak ovšem znemožňuje u žadatele o azyl konstatovat naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 zákona o azylu. K obdobným závěrům dospěl správní orgán v právě posuzovaném případě, když v odůvodnění rozhodnutí vyslovil přesvědčení, že důvodem podání žádosti o azyl byla ze strany stěžovatele snaha o legalizaci jeho pobytu v České republice (což ostatně stěžovatel sám v kasační stížnosti i připouští – viz shora).

Po prostudování spisu Nejvyšší správní soud posoudil námitky stěžovatele uvádějící „*neskutečný psychický nátlak*“ jako naprosto nekonkrétní. K ostatním námitkám směřujícím k namítaným vadám řízení v důsledku nedostatečně zjištěného skutkového stavu považuje soud za vhodné uvést, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v

tomto ustanovení uvedené. K rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. 8 Azs 49/2005 – 73, z něhož stěžovatel cituje, je nutno konstatovat, že v odůvodnění tohoto rozsudku kasační soud uvedl, že pro uvedený postup by se muselo jednat „o důkazy naprosto zásadní povahy, které správní orgán v době svého rozhodování neměl k dispozici, a pro které by musel své závěry výrazně změnit, a to zejména v otázce shledání překážky vycestování“, resp. doplňkové ochrany [jakkoli nelze shledat úplnou shodu mezi zněním bývalého ustanovení § 91 a nynějšího § 14a zákona o azylu, tak v těch částech, kde takovou shodu shledat lze, je možno i po účinnosti zákona č. 165/2006 Sb. aplikovat právní názory vyslovené Nejvyšším správním soudem ve vztahu k dříve účinnému § 91 zákona o azylu (k tomu viz rozsudek tohoto soudu ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 – 69, www.nssoud.cz)]. Za takové důkazy však nelze považovat tvrzení o konverzi stěžovatele k baptistické víře v průběhu správního řízení, které se za daných okolností jeví spíše jako tvrzení (event. i jednání) účelové.

V souvislosti s námitkou týkající se udělení doplňkové ochrany je třeba ještě doplnit, že správní orgán se v dané věci problémem, zda stěžovateli v případě návratu do vlasti hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, zabýval. V odůvodnění uvedl, že přitom vycházel především z informace organizace „Člověk v tísni – společnost při ČT“, OPS, č. j. OAM-166-34/2006, ze dne 10. 7. 2006, z níž vyplynulo, že v případě návratu žadatelů o azyl do Běloruska nebyl zaznamenán případ užití zákona, na jehož existenci stěžovatel poukazuje. Státní orgány v Bělorusku podle informací získaných od dalších organizací zabývajících se ochranou lidských práv nemají zájem o osoby, které před odchodem z vlasti nebyly politicky aktivní.

Ze shora uvedeného vyplývá, že ustálená a jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud neshledal žádný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání a konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Proto ji posoudil ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. jako nepřijatelnou a odmítl ji.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ust. § 120 s. ř. s., dle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Krajský soud v Brně stěžovateli k jeho žádosti ustanovil zástupcem pro řízení o této kasační stížnosti advokáta a náklady řízení proto v takovém případě hradí stát. Náklady spočívají v odměně za dva úkony právní služby v částce 4200 Kč [§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., v platném znění], a v náhradě hotových výdajů v částce 600 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem 4800 Kč. Za studium spisu Nejvyšší správní soud ustanovenému zástupci odměnu nepřiznal, neboť jej pro účely řízení o kasační stížnosti ve věci správního soudnictví posoudil jako úkon svou povahou patřící pod ustanovení § 11 odst. 1

písm. b) advokátního tarifu, tzn. považuje jej za součást přípravy a převzetí zastoupení v řízení o kasační stížnosti, pokud není prokázán žádný jiný, resp. další dostatečně relevantní důvod k nahlédnutí do spisu v rámci probíhajícího řízení, a tato skutečnost se zároveň v podstatné míře neodrazila v argumentaci doplněného, resp. upřesněného podání, což se v daném případě nestalo. Na základě osvědčení o registraci plátce daně z přidané hodnoty, jež ustanovený zástupce stěžovatele Nejvyššímu správnímu soudu řádně doložil, byla k výše uvedené odměně připočtena částka 912 Kč (19 % DPH). Celková částka 5712 Kč bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám JUDr. Martina Šmerdy, advokáta se sídlem Vránova 39, Brno, do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 10. září 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu